

УДК 35.077

В. В. ЯНОВ

ПІДХІД ДО ПОБУДОВИ РЕЙТИНГУ САЙТІВ МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ

Розроблено підхід до побудови рейтингу сайтів місцевих державних адміністрацій для оцінки якості використання електронної інформаційної системи “Електронний Уряд” у кожному регіоні України.

Ключові слова: “Електронний Уряд”, сайт органу влади, інформаційна послуга, пошукова система, індекс цитування.

The approach to the construction of ranking sites of local public administrations to assess the quality of the use of an electronic information system e-Government in each region of Ukraine.

Key words: E-Government, the site of the authority, information services, search engine, a citation index.

Одним із основних завдань розвитку інформаційного суспільства в Україні є надання громадянам та юридичним особам інформаційних та інших послуг шляхом використання електронної інформаційної системи “Електронний Уряд” [1; 2]. Ця система забезпечить інформаційну взаємодію органів виконавчої влади між собою, з громадянами та юридичними особами на основі сучасних інформаційних технологій та інтернету. Як відомо, всі органи влади мають сайти, через які забезпечують інформаційну взаємодію з громадянами для надання інформаційних послуг [3].

Тема оцінки рейтингів сайтів місцевих державних адміністрацій в Україні є малодослідженою. Як правило, сайти розглядаються з точки зору відповідності формальним вимогам, які пред’являються до сайтів органів державної влади. Але, наскільки корисна інформація цих сайтів для громадян, яка їх популярність в інтернеті, а також рівень якості використання сайтів місцевих державних адміністрацій у рамках реалізації програми Електронний уряд, на сьогодні не досліджено.

Питаннями реалізації е-уряду, інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів влади в Україні займалися такі вчені, як І. Кліменко [7], О. Голобуцький, О. Шевчук, О. Баранов, М. Демкова, С. Дзюба, А. Єфанов, І. Жилияєв, Е. Клепєць, Ю. Місніков, Т. Попова, І. Рубан, А. Семенченко, С. Чукут, Ю. Машкарів, П. Клімушин, А. Серенюк та ін.

Проте спеціальних наукових праць, в яких проводилась би якісна або кількісна оцінка сайтів місцевих державних адміністрацій, на сьогодні практично не існує.

Метою статті є розробка підходу до побудови рейтингу сайтів місцевих державних адміністрацій для оцінки якості використання електронної інформаційної системи “Електронний Уряд” у кожному регіоні України.

Для з’ясування того, хто є відвідувачами сайтів місцевих державних адміністрацій, звернімося до Єдиного порталу органів виконавчої влади [6]. У розділі

“Звернення громадян” є сторінка “Статистика відвідувань”. Але станом на статистику на порталі отримати було не можливо. На сайтах місцевих державних адміністрацій сторінка статистики відвідувань, як правило, відсутня.

Тому запропоновано підхід до побудови рейтингу сайтів місцевих державних адміністрацій без отримання статистики відвідувань з них.

“Електронний Уряд” – це надання громадянам інформації та послуг державних органів всіх рівнів за допомогою інтернету.

Інформаційні послуги, що мають надаватись з використанням електронної інформаційної системи “Електронний Уряд”, визначені в Переліку інформаційних та інших послуг електронної інформаційної системи “Електронний Уряд”[4].

Розрізняються чотири види електронного подання інформаційної послуги: інформування; одностороння взаємодія; двостороння взаємодія; проведення трансакцій.

Інформаційні послуги надаються через Єдиний веб-портал органів виконавчої влади та через веб-сайти органів виконавчої влади.

Для побудови рейтингів сайтів місцевих державних адміністрацій вибрані сайти АР Крим, 24 областей, двох міст республіканського значення (Києва, Севастополя).

Аналіз показав, що відвідування сайтів місцевих державних адміністрацій здійснюється, в основному, через пошукові системи або за прямим посиланням. Зібрано статистику за рік (з 12.01.2010 р. по 12.01.2011 р.) про переходи українських користувачів із пошукових систем [5].

Згідно з цими даними, лідером серед пошукових систем є Google. На другому місці Yandex. Значення інших пошукових систем незначне серед української аудиторії (табл. 1).

Таблиця 1

Рейтинг пошукових систем по переходах українських користувачів

<i>№ з/н</i>	<i>Сайт</i>	<i>Переходи</i>	<i>%</i>
1	Google.com	1854932982	72,5
2	Yandex.ru	563081355	22,0
3	ukr.net	57707405	2,3
4	mail.ru	31978159	1,2
5	bing.com(live)	14999646	0,6
6	meta.ua	11405809	0,4
7	Bigmir.net	11051124	0,4
8	rambler.ru	9478237	0,4
9	i.ua	2758762	0,1
10	Решта сайтів	1598253	0,1

Основне завдання пошукової системи – дати відповідь на запит користувача. Видача – відповідь пошукової системи на запит користувача. Результатом цієї відповіді будуть сторінки зі списком посилань на сайти, які, за версією пошукової системи, максимально відповідають запиту користувача. У відповіді може бути дуже багато сторінок, тому пошукова система повинна повернути знайдені сторінки в потрібному порядку (за релевантністю). Упорядкування результатів пошуку відповідно до запиту користувача називається ранжуванням. Саме ранжування визначає якість пошуку.

Для ранжування сайтів пошукової системи широко використовується індекс цитування. Індекс цитування – це кількість посилань, що ведуть на сайт із інших сайтів. Можна припустити, що якщо на сайт веде безліч посилань, то вміст цього сайту є цікавим і в чомусь унікальним. Індекс цитування – це популярність сайту.

При складанні рейтингу сайтів місцевих державних адміністрацій будемо використовувати показники індексу цитування Google і Yandex.

Google для ранжування сайтів при видачі використовує показник Page rank (далі – PR), розроблений у Стенфордському університеті. Чим PR вище, тим сайт більш “поважний”. PR є інтегральною величиною, що враховує як кількість посилань, так і їх “якість” на аналізовану сторінку. PR може мати чисельне значення від 0 до 10.

Yandex для ранжування сайтів при видачі використовує показник тематичний Індекс Цитування (далі – CY). Величина CY розраховується для сайту в цілому і залежить від кількості та тематики посилаються на нього. Поряд із кількісним показником застосовується і якісний показник – значимість посилання. Даний показник розраховується за спеціально розробленим пошуковою системою Yandex алгоритмом. CY фактично нічим не обмежений, його значення підраховується з кратністю 10.

Успіх веб-сайту (комерційний або соціальний) неможливий без продуманої стратегії його розкрутки. Головна мета розкрутки полягає у висновку ресурсу на лідируючі позиції в популярних пошукових системах. Тільки так інтернет-проект може розраховувати на велику цільову аудиторію.

Значення показників PR (для Google) і CY (для Yandex) визначаються окремо для кожного сайту місцевої державної адміністрації з використанням сервісу аналізу сайтів [8].

Рейтинг i -го сайту місцевої державної адміністрації розраховується за такою формулою:

$$RS_i = K_{PR} \cdot \frac{PR_i}{PR_{\max}} + K_{CY} \cdot \frac{CY_i}{CY_{\max}}, \quad (1)$$

де RS_i – рейтинг, “вага” i -го сайту місцевої державної адміністрації щодо інших сайтів місцевих державних адміністрацій для українських користувачів; K_{PR}, K_{CY} – відносна вага пошукових систем Google, Yandex серед української аудиторії (табл. 1); PR_i – показник PR i -го сайту в Google (табл. 2); CY_i – показник CY i -го сайту в Yandex (табл. 2); PR_{\max} ; CY_{\max} – максимальні значення показників Google, Yandex для даної вибірки.

Колонка Rang показує місце сайтів місцевих державних адміністрацій за рейтингом RS.

Показники сайтів місцевих державних адміністрацій

<i>Місцеві державні адміністрації</i>	<i>PR</i>	<i>CY</i>	<i>RS</i>	<i>Rang</i>
Київська міськдержадміністрація	6	1300	0,945	1
Харківська ОДА	6	1000	0,894	2
Київська ОДА	5	600	0,706	3
Львівська ОДА	5	600	0,706	3
Дніпропетровська ОДА	5	550	0,697	5
Херсонська ОДА	5	550	0,697	5
Вінницька ОДА	5	500	0,689	7
Волинська ОДА	5	500	0,689	7
Полтавська ОДА	5	500	0,689	7
Сумська ОДА	5	500	0,689	7
Житомирська ОДА	5	425	0,676	11
Одеська ОДА	5	400	0,672	12
Черкаська ОДА	5	400	0,672	12
Кіровоградська ОДА	5	375	0,668	14
Автономна Республіка Крим	5	350	0,663	15
Рівненська ОДА	5	275	0,651	16
Чернівецька ОДА	5	240	0,645	17
Донецька ОДА	5	230	0,643	18
Івано-Франківська ОДА	5	200	0,638	19
Луганська ОДА	5	200	0,638	19
Закарпатська ОДА	5	150	0,630	21
Миколаївська ОДА	5	140	0,628	22
Севастопольська міськдержадміністрація	5	140	0,628	22
Тернопільська ОДА	5	100	0,621	24
Чернігівська ОДА	5	90	0,619	25
Запорізька ОДА	4	170	0,512	26
Хмельницька ОДА	4	150	0,509	27

Лідером є сайт Київської міськдержадміністрації (0,945), на другому місці сайт Харківської ОДА (0,894). Далі сайти Київської ОДА (0,706) та Львівської ОДА (0,706). Найнижчий рейтинг у сайтів Хмельницької ОДА (0,509) та Запорізької ОДА (0,512) (табл. 2).

В Україні поки зберігається цифрова нерівність. Це відбувається з низки причин: різний стан бюджетів регіонів, більш багатий регіон готовий і може вкладати в розвиток свого регіонального “електронного уряду”, від менталітету і ступеня сучасності керівників регіонів.

Лідером за присутністю в інтернеті є київський регіон – 55,54 % від загальної аудиторії [5]. Тому логічно для сайтів з київського регіону мати найвищий рейтинг. Далі, в порядку убунання, йдуть такі великі регіони, як Харків, Донецьк, Одеса, Львів, Дніпропетровськ, Крим, Луганськ. Їх сумарна частка складає 33 %. Найменша активність у Рівненського, Житомирського та Івано-Франківського регіонів – 0,27, 0,24 і 0,16 % відповідно. На решту регіонів припало 10,8 % (рис.).

Зважаючи на активність інтернет-аудиторії за регіонами, рейтинг сайтів Київської міськдержадміністрації та Київської ОДА знижується, а Харківської ОДА, Львівської ОДА та інших зростає.

З використанням цього підходу можливо оцінити якість використання електронної інформаційної системи “Електронний Уряд” у кожному регіоні України, визначити кращих і розповсюджувати їх передовий досвід.

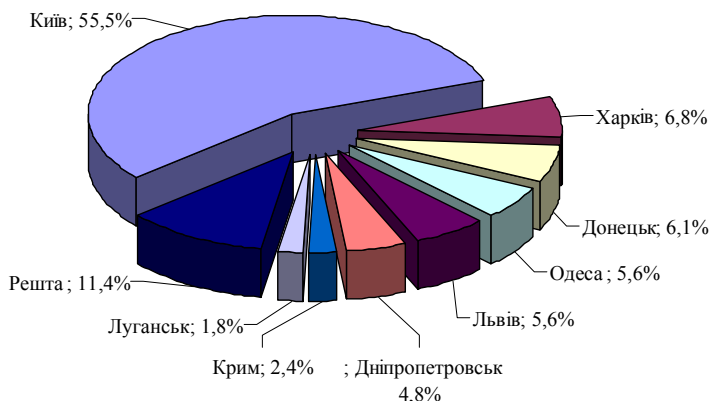

Рисунок. Аудиторія по регіонах України за грудень 2010 р.

Зрозуміло, що даний підхід до оцінки рейтингів сайтів далекий від досконалості, що вимагає подальшого його розвитку та вдосконалення. Однак для сайтів місцевих державних адміністрації та інших органів влади вимагається створення системи моніторингу та проведення аналізу динаміки зміни якості використання сайтів при впровадженні електронної інформаційної системи “Електронний Уряд” у кожному регіоні України.

Література:

1. Закон України “Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки” // ВВР України. – 2007. – № 12. – 102 с.
2. Постанова Кабінету Міністрів України “Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи “Електронний Уряд” від 24 лютого 2003 р. № 208. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=208-2003-%EF>
3. Кабінет Міністрів України “Доповідь про стан та розвиток інформатизації в Україні за 2009 рік” від 25 вересня 2009 р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=n0005120-09&c=1#Current>
4. Наказ Державного комітету зв’язку та інформатизації України від 15 серпня 2003 р. № 149 “Про затвердження Переліку і Порядку надання інформаційних та інших послуг з використанням електронної інформаційної системи “Електронний Уряд”. – Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua/>
5. Єдиний портал органів виконавчої влади. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>
6. *Кліменко І. В.* Технології електронного врядування / І. В. Кліменко, К. О. Линьок. – К. : Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2006. – 192 с.
7. Сервіс аналізу сайтів. – Режим доступу : <http://www.tic-pr.com/>

Надійшла до редколегії 27.01.2011 р.